

LOUNAIS-HÄMEEN PERUSKOULUJEN LUKUDIPLOMI

Alakoulun oppilas voi lukuvuoden aikana suorittaa yhden seuraavista lukudiplomeista:

- ametisti (6 kirjaa)
- safiiri (10 kirjaa)
- smaragdi (15 kirjaa)
- rubiini (30 kirjaa)
- timantti (50 kirjaa)

Lukudiplomisuoritusta seurataan opettajan valitsemalla tavalla, esimerkiksi lukupäiväkirjan avulla. Opettaja voi myös halutessaan teettää oppilailla erilaisia tehtäviä luetuista kirjoista.

ESIMERKKITEHTÄVIÄ LUKUDIPLOMIN SUORITTAMISEKSI

5. JA 6. LUOKAN OPPILAILLE

henkilöistä

1. Valitse jokin tarinan sivuhenkilö. Keksi ja kirjoita henkilölle joko menneisyys ennen tarinaa tai tulevaisuus tarinan jälkeen.
2. Kirjoita kirjan jollekin henkilölle sähköpostiviesti, jossa kerrot mielipiteesi jostakin tarinaan liittyvästä tapauksesta.
3. Keksi tarinaan uusi hahmo. Piirrä tämä hahmo ja kirjoita piirrokseseen, miten hahmosi liittyy tarinaan?
4. Laadi valitsemallesi tarinan henkilölle kirjeenvaihtoilmoitus ja vastaa siihen kirjeellä.
5. Piirrä esineitä tai asioita, joita päähenkilö pakkaisi matka-arkkuunsa, jos lähtisitte yhdessä lomalle. Perustele, miksi valitsit juuri nämä esineet.
6. Kirjoita päähenkilölle viesti, joka auttaa häntä selviämään jostain tarinan tilanteesta.
7. Piirrä tarinan tärkeimmät henkilöt.
8. Tee tarinan henkilöistä varjokuvia. Esittele ne luokalle.
9. Kirjoita päähenkilön päiväkirjaa yhden päivän ajalta tai täytä viikko hänen kalenteristaan.
10. Eläydy kirjan henkilöksi ja pyydä jotakuta haastattelemaan itseäsi. Vastaa roolissasi.
11. Piirrä kirjan tärkeimmistä henkilöistä kuvat. Kuvaa henkilöiden välisiä suhteita käyttämällä nuolia, sanoja ja erilaisia merkkejä.
12. Kirjoita, mitä kirjan päähenkilölle kuuluu 5–10 vuoden kuluttua: millainen hän silloin on, mitä tekee, miten hän on muuttunut tms.
13. Kirjoita jonkun kirjan henkilön puolesta sivu ystäväkirjaan. Ystäväkirjan sivun saat opettajalta.
14. Laadi tarinan päähenkilölle ostoslista. Perustele valitsemasi ostokset.
15. Tee kuvakollaasi käyttämällä piirtämiäsi tai leikkaamiasi kuvia teoksen sisällöstä.
16. Kirjoita kirje päähenkilön äidille, isälle, isovanhemmille tai parhaalle ystävälle. Kerro kirjeessä päähenkilön ajatuksista ja suunnitelmista.
17. Valitse tarinasta kolme henkilöä. Kerro heidän unelmistaan ja peloistaan.

tapahtumista ja tapahtumapaikoista

18. Valitse viisi lehtikuvaa tai postikorttia, jotka kuvaavat kirjan tapahtumapaikkoja. Esittele ja perustele valintasi.
19. Laadi kartta kirjan tapahtumapaikoista.
20. Tee tarinasta juonikartta.
21. Tiivistä tarinan tapahtumat, jonkun henkilön toiminta tai jokin kokonainen luku runoksi.

22. Kirjoita mielipiteesi jostain tarinaan liittyvästä asiasta. Esittele ensin asia, kerro sitten mielipiteesi ja perustele se.
23. Etsi kirjasta kohtia, joissa on jännittävä tunnelma. Lue kohtia muille.
24. Kirjoita uutinen kirjan tärkeimmästä tapahtumasta. Vastaa uutisessasi ainakin seuraaviin kysymyksiin: Mitä tapahtui, missä, milloin, miksi ja ketä tapahtumassa oli mukana?
25. Valitse lukemiasi kirjojen joukosta sellainen, josta löytyy itsellesi tuttuja asioita tai tapahtumakulkuja. Kirjaa ylös nämä tutut asiat.
26. Kirjoita, missä olet törmännyt samanlaisiin seikkoihin, joita tarinasta löytyy - todellisuudessa tai kirjallisuudessa.
27. Keksi tarinalle uusi loppuratkaisu. Kerro ja perustele ideasi.
28. Tarkastele kirjan tapahtumien rakennetta. Olisiko kirjailija voinut mielestäsi esittää kirjan tapahtumat toisenlaisessakin järjestyksessä. Kerro, millaisessa.
29. Kirjoita kirjalle jatkoa lyhyen luvun verran.
30. Kirjoita, minkä asian tekisit kirjassa toisin?
31. Valitse mielestäsi kirjan hauskin tai pelottavin kohta. Piirrä siitä neljän kuvan sarjakuva.
32. Etsi kaksi kirjan hauskinta kohtaa ja kaksi kirjan koskettavinta kohtaa. Lue ne luokalle.
33. Mikäli tarina sijoittuu menneisyyteen, vertaile sen henkilöitä, paikkoja ja tapahtumia nykyaikaan kirjoittamalla tai piirtämällä.

sanastosta

34. Etsi kirjasta sanoja tai sanontoja, joiden merkitystä et heti tiennyt. Selvitä, mitä ne tarkoittavat ja kirjoita niistä sanakirja.
35. Etsi kirjasta erityyppisiä sanoja: hauskoja, surullisia, vihaisia, pelottavia, iloisia. Ideoi sanoista runo, pieni tarina tai uutinen.
36. Valitse kirjasta kuusi substantiiviva, kuusi adjektiiviva ja kuusi verbiä. Muodosta sanoista uusia lauseita siten, että käytät kutakin valitsemaasi sanaa ainakin yhdessä lauseessa.

runoista, novelleista ja saduista

37. Kirjoita yksi säkeistö lisää valitsemaasi runoon.
38. Valitse johonkin kokoelman runoon sopiva musiikki. Lue runo, soita musiikinäyte ja perustele valintasi luokalle.
39. Valitse kokoelmasta yksi runo ja mieti, mitkä kolme väriä kuvaavat tämän runon tunnelmaa. Tee kuva, jossa ilmaiset valitsemillasi väreillä runon tunnelman.
40. Piirrä jostakin valitsemastasi runosta sarjakuva.
41. Valitse lukemastasi runokokoelmasta kaksi runoa. Vertaile niitä toisiinsa: Tarkastele esimerkiksi sanastoa, aihetta, rytmiä ja välimerkkejä.
42. Valitse yksi lukemasi satu. Kirjoita siitä versio, joka tapahtuu nykyajassa.
43. Valitse yksi lukemasi satu ja etsi siitä sadun tunnusmerkkejä.
44. Mieti lukemasi novellikokoelman henkilöitä ja tee heistä lista. Saat valita seuraksesi yhden heistä retkelle. Kenet valitset. Perustele, miksi valitset juuri hänet.
45. Valitse yksi lukemistasi novelleista ja kirjoita siihen jatkoa.
46. Muodosta kokoelman runoista tai novelleista kuvitettu käsitkartta. Laita keskelle teoksen nimi ja käsitkartan haarakohdiksi esimerkiksi ihmiset, aiheet, paikat, tapahtumat, tunnelmat jne.

muuta kirjaan liittyvää

47. Vastaa kysymyksiin, joita luokkasi tai opettajasi sinulle kirjasta esittää.
48. Piirrä kirjalle uudet kannet ja keksi sille uusi takakansiteksti.
49. Keksi ja kirjoita haastattelukysymyksiä kirjan kirjoittaneelle kirjailijalle.

50. Mieti, mitä lajityyppiä lukemasi kirja edustaa. Etsi ja kirjoita kirjasta fantasiakirjallisuuden, sadun, jännityskirjallisuuden tms. tunnuspiirteitä.
51. Tee tarinan fantasia- tai satumaailmaan sopiva kalenteri. Keksi tarinan maailmaan uudet viikonpäivät, kuukaudet ja juhlapäivät.
52. Etsi tietoa kirjan kirjoittaneesta kirjailijasta. Kirjoita kirjasta ja kirjailijasta lyhyt esittely.
53. Valitse kirjasta kolme tarinan kannalta tärkeää esinettä. Keksi ja kirjoita, millaisia unelmia ja pelkoja niillä on.
54. Vertaa lukemaasi kirjaa, novellikokoelmaa, runoa tai satua johonkin sävelmään, rakennukseen, elokuvaan, tv-ohjelmaan tai luontokappaleeseen. Perustele valintasi.
55. Valitse kaksi lukemaasi kirjaa, jotka mielestäsi sopivat hyvin yhteen. Esittele kirjojen yhtäläisyyksiä.
56. Valitse kaksi lukemaasi kirjaa, joissa on samankaltaiset päähenkilöt tai tapahtumapaikat. Miten kirjat kuitenkin eroavat toisistaan?
57. Valitse kirjasta kohta, jonka voit muuttaa näytelmän kohtaukseksi. Kirjoita henkilöiden puheenvuorot sellaisina, kuin sinä kuvittelet heidän puhuvan tuossa tilanteessa. Anna kohtaukselle nimi.
58. Kirjoita ystävällesi kirje, jossa suosittelet hänelle lukemaasi kirjaa. Perustele, miksi hänen kannattaisi lukea kyseinen kirja. Kerro kirjeessäsi joitakin kiinnostavia asioita henkilöistä ja tapahtumista, mutta älä paljasta koko juonta. Houkuttele lukemaan!
59. Kirjoita lukemastasi kirjasta kirja-arvostelu. Esittele ensin teos ja tekijä lyhyesti. Pohdi sitten, mitkä asiat olivat teoksessa kiinnostavia, millaisia henkilöitä tarinassa oli, millaista kieltä ja tyyliä käytettiin yms. Arvioi lopuksi kirjan hyviä ja huonoja puolia. Kerro, kenelle suosittelet kirjaa luettavaksi.
60. Kuvitellaan, että saisit tehdä kirjasta elokuvan. Millaisen musiikin (mitkä kappaleet) ja miksi valitsisit ensimmäiseen ja viimeiseen lukuun? Missä kuvaisit kyseiset luvut? Perustele valintasi.
61. Kirjoita lukupäiväkirjaa. Kirjaa ensin, mitä odotat tarinalta ennen kuin aloitat kirjan lukemisen. Kirjoita sitten yhden tai kahden luvun jälkeen ensivaikutelmistasi. Kun olet lukenut kirjan, kirjoita vielä koko lukukokemuksestasi.
62. Tuo luokkaan tai piirrä jokin esine, joka mielestäsi liittyy kirjan kuvaamaan aikakauteen. Perustele valintasi.
63. Lukiessasi kirjaa tee muistiinpanoja siitä, mitä ajatuksia, kysymyksiä, muistoja tai ideoita kirja sinussa herättää. Näytä muistiinpanot opettajalle.
64. Jos lukemasi kirja kuuluu kirjallisten klassikot-ryhmään, mieti miksi se on ollut suosittu jo monta vuosikymmentä. Kerro miksi luulet kirjan säilyttäneen suosionsa.